

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Дніпропетровської області у II кварталі 2023 року свідчать, що на тлі відновлення енергосистеми, поступового поживлення внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні. Водночас респонденти негативно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств у наступні 12 місяців. Очікується нижча інфляція та послаблення девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** вперше з III кварталу 2021 року: баланс відповідей – 12.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.9%) (графік 1), у цілому по Україні – 17.0% (графік 1). Респонденти підприємств добувної промисловості очікують найбільшого зростання обсягів виробництва (баланс відповідей – 33.3%), найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 50.0%);
- **помітно повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги**: частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 15.0%, становить 51.3% (у попередньому кварталі – 78.4%), у цілому по Україні – 53.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами**: знецінення гривні відносно долара США очікують 75.0% респондентів (у попередньому кварталі – 86.7%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств**: баланс відповідей – «мінус» 9.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.0%), у цілому по Україні – 9.6% (таблиця). Найоптимістичніші очікування в респондентів добувної промисловості, найпесимістичніші – транспорту та зв'язку (баланси відповідей – 23.5% і «мінус» 50.0% відповідно);
- **загальні обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні**: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому опитуванні – «мінус» 1.3%) (таблиця). Водночас респонденти очікують зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 8.6% (у I кварталі 2023 року – 15.6%). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.5% та 10.9% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 15.4% та «мінус» 16.7% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 23.3% та «мінус» 13.9% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 2.3% та 4.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах **нижчими темпами**: баланс відповідей – «мінус» 7.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 21.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.8%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств інших видів економічної діяльності (баланс відповідей – «мінус» 30.0%);
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва нижчими темпами**: баланси відповідей – 85.9% та 43.6% відповідно (у I кварталі 2023 року – 98.7% та 60.8% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари/послуги власного виробництва в респондентів торгівлі (баланс відповідей – 90.0%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника**: баланси відповідей – 64.6% та 43.0% відповідно (у I кварталі 2023 року – 65.8% та 29.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит, а також занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

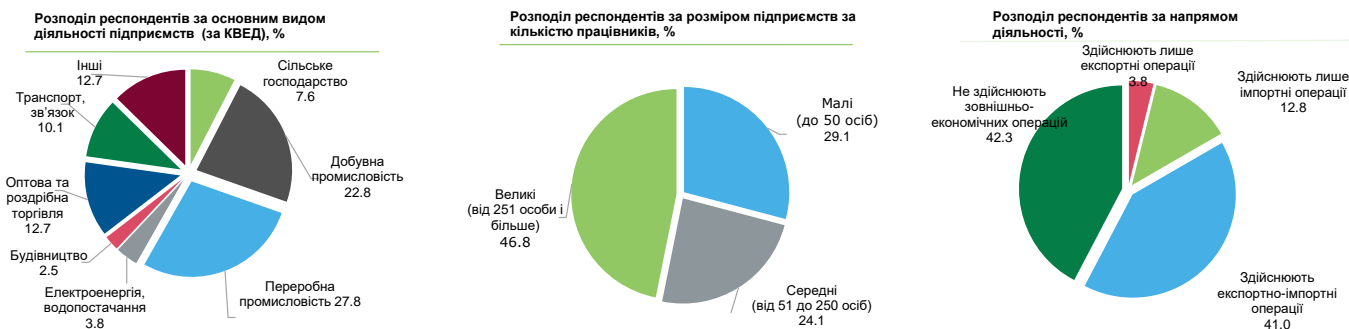
Очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом послабилися (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо умов доступу до банківських кредитів послабилися, але все ж залишаються жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

96.2% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

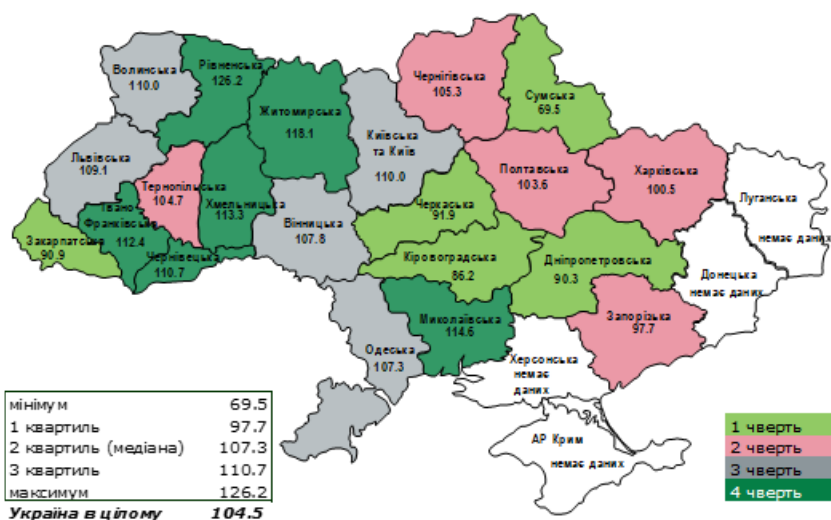
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** оцінюється як **поганий**: баланс відповідей – «мінус» 22.8% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 42.1%), у цілому по Україні – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився** й оцінюється як **нормальний**: баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 15.9%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей**: баланс відповідей – 20.5% (у попередньому кварталі – 41.9%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 02–30 травня 2023 року;
- опитано всього 79 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-32.4	-27.6	-20.8	-4.0	-9.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-42.6	-24.3	-11.0	-1.3	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-53.8	-40.8	-42.0	-23.3	-15.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-55.4	-41.7	-31.5	-13.9	-16.7
кількості працівників	-44.8	-41.9	-26.0	-21.1	-7.6

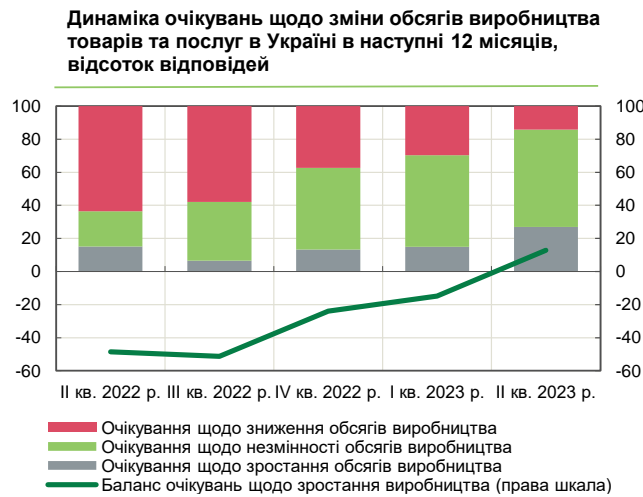
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

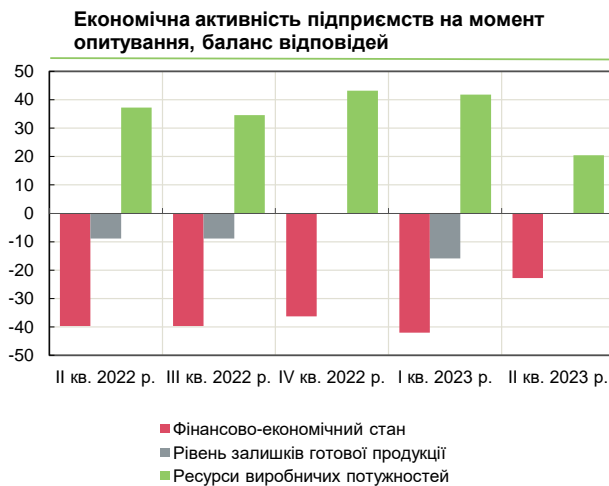
Графік 1

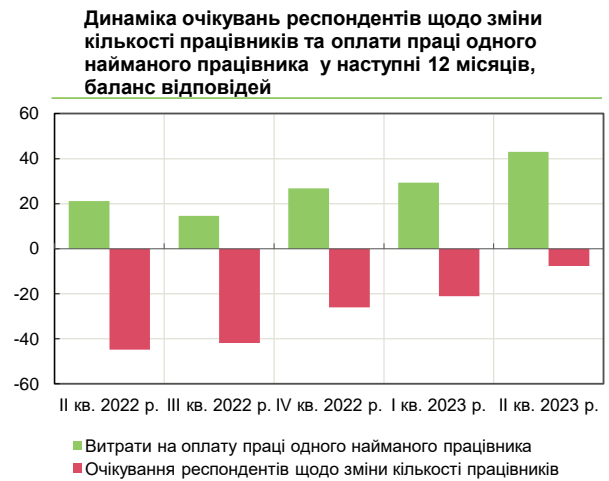
Графік 2

Графік 3

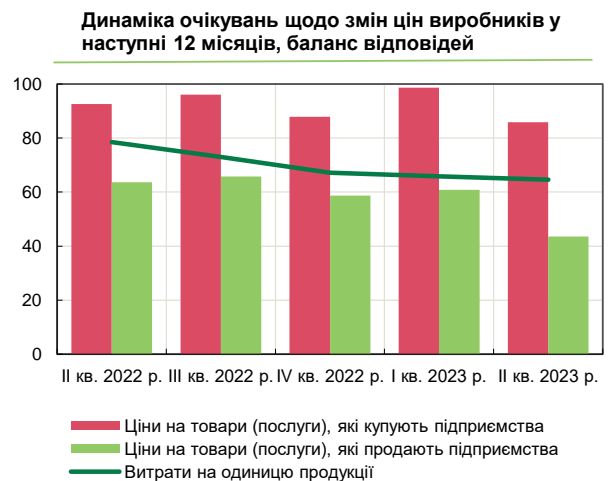
Графік 4

Графік 5

Графік 6

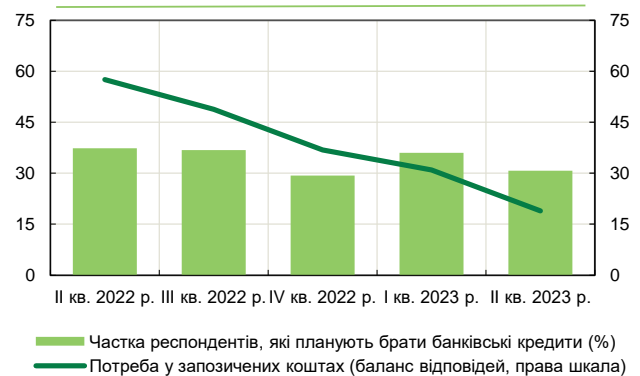
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

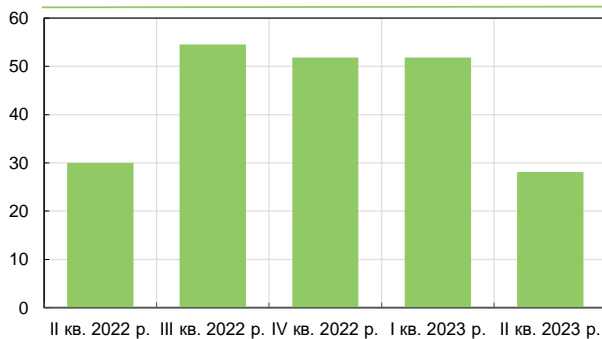
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

